

Det Anarkistiska Biblioteket

Hemtjänst eller en otjänst? All makt åt vårdarbetarna nu!

Suss Fiskpinnesson

Suss Fiskpinnesson
Hemtjänst eller en otjänst? All makt åt vårdarbetarna nu!
2021-07-08

Mottogs den 19-09-2024 från <https://direktaktion.nu/hemtjanst-eller-otjanst-all-makt-at-vardarbetarna/>

sv.anarchistlibraries.net

2021-07-08

Äldrevården är ett populärt ämne som politiker från alla håll använder för att inge förtroende hos folket. Alla verkar vilja ha en god äldreomsorg, men trots att både Jimmie Åkesson och Stefan Löfven talar om vikten av att vården ska fungera ser jag hur vi i hemtjänsten får acceptera samma villkor. Det är dags att vi som är allra mest involverade i omsorgen får bestämma istället för att lida under verklighetsfrånvända politiker och chefer.

Ungefär 60 000 personer i Sverige får hjälp av hemtjänst för att klara det mest väsentliga i livet – mediciner, matlagning, personlig hygien, att komma upp ur sängen eller helt enkelt få någon form av social kontakt, någon som kollar att man lever. Tänk! Vilken trygghet det innebär för en gammal människa att kunna bo kvar i sitt eget hem och samtidigt få professionell omsorg.

Många av personerna man går till berättar för en hur mycket hemtjänstens hjälp betyder. Arbetsgivarna och politikerna är definitivt medvetna om hur viktigt det är att vårt arbete utförs, men det märks rakt av inte i behandlingen av personalen i äldreomsorgen.

Äldre kollegor till mig kan ibland berätta om sitt arbetsliv under 90-talet som ett svunnet paradiset, då man minsann alltid hann trösta ordentligt, göra lunch, duscha och samtala på utsatt tid utan stress.

Stressen i hemtjänsten, eller vården generellt, är ju inte direkt dåligt dokumenterad. Säkert känner ni igen vittnesmålen, hur personal dagligen får gå runt med en känsla av otillräcklighet. Lämna en vårdtagare gråtande för att man faktiskt bara hade 20 minuter att göra lunch och hen opraktiskt nog fick ångestattacken under de sista minuterna (du hinner inte gå mycket över tiden, nästa besök ska du ge insulin och du är redan försenad). Använda all kraft man har för att vårdtagaren inte ska märka av frustrationen över att blöjan behövde bytas på detta besök också. Avbryta en tant som berättar om sin döda gubbe – ja, det dåliga samvetet är en stressfaktor.

Visst är det en del av att jobba med människor att i viss mån distansera sig från känslorna, men hur långt ska det egentligen gå?? Hur dålig omsorg ska folk räkna med att få när de blir gamla?

Kommunal gjorde 2018 en ”öseriös markering”, som förhandlingschefen på Göteborgs stad beskrev det i Kommunals artikel *Massanmälan om stress i hemtjänsten*, mot villkoren i hemtjänsten*. Alla skyddsombud i Göteborg gick då samman och anmälde arbetsmiljön i hemtjänsten till arbetsmiljöverket. Totalt ungefär 40 anmälningar.

Jag började i hemtjänsten 2018, så jag har inte mycket att jämföra med. Men hursomhelst tror jag inte att markeringar på detta sätt är vägen att gå – det handlar mer om hur hemtjänsten är uppbyggd i grunden. Chefer som inte känner vårdtagarna bestämmer, och politiker ännu längre från brukarna bestämmer budgeten som chefernas beslut bygger på.

Chefer som inte känner vårdtagarna bestämmer, och politiker ännu längre från brukarna bestämmer budgeten som chefernas beslut bygger på.

En sak som budgeten har gått till är så kallad ”välfärdsteknik”. Hemtjänsten har ett ”mobilt arbetssätt”, med detta menas att alla har en telefon som vi checkar in och ut med i början och slutet av varje besök. De som har hemtjänst betalar för tiden vi är där, och varje vårdtagare har ett beräknat antal minuter som besöket ska ta. Detta innebär att vi i personalen är övervakade via detta system, och tro inte att detta INTE används emot oss.

På min avdelning får vi ständigt skäll för att vi inte är hos brukarna länge nog, och chefen kollar dessutom exakt vilka som är på ett besök si och så länge och letar efter mönster över tid. En av våra chefer sparkade flera ur personalen för att hon på en lista såg att vi inte använde tiden som planerat, men detta fick nästa chef snabbt åtgärda eftersom det blev helt ohållbart.

Hur går detta ihop med det ständiga dåliga samvetet man som personal känner, kan man undra? Jo, hemtjänstbesök, precis som allt annat arbete med människor, är jävligt oberäkneligt.

Så när ett besök är beräknat att ta tio minuter men istället tar en halvtimme för att personen vägrar ta medicinen och sjuksköterskorna inte svarar och det ena med det andra, då blir man helt enkelt sen. Så man cyklar till nästa person, ett lunchbesök beräknat till trettio minuter, medveten om att det kan ta femtio minuter om man har riktig otur. Men som tur är går det snabbare än väntat, kanske bara på tio minuter.

Vore det då inte smidigt att gå när man är klar och spara in de där tjugo minuterna, så att man hinner i precis lagom tid till insulinpatienter eller ledsagningar till tandläkare? Jo! Så man checkar ut med en krypande känsla av att behöva förklara sig, vilket man också uppmanas göra via daganteckningar. ”Agdas granne hjälpte henne med mat idag så besöket tog kortare tid.”

Denna ständiga förklaring, byråkrati. Trix och trassel för att ekonomin ska stämma. Vi i hemtjänsten är undersköterskor och vårdbiträden

utan makt att bestämma över hur omsorgen ska organiseras, ändå ges vi ansvaret att dokumentera och förklara minsta avvikelse från minutplanen för att vi inte ska bli uppsagda (ja – en gång fick vi faktiskt höra det apropå detta, ”ni säger upp er själva”).

God omsorg skulle gå emot tanken att det viktigaste är att arbeta så effektivt som möjligt för att tjäna så mycket som möjligt.

Stressen har ökat för att budgetar minskar och politiker fortsätter ta verklighetsfrånvända beslut. Men grunden till problemet ligger inte i hur lite pengar någon sosse eller moderat skjuter till.

Problemet ligger i att de som styr över hemtjänsten inte har någon som helst kontakt med branschen (eller har det, men fullständigt skiter i vad de vet). Ekonomin går före omsorgen, istället för att vi som faktiskt vet vad vårdtagarna och vi själva behöver får organisera arbetet.

Politiker som prioriterar att ge till de rika snackar varmt om att äldre vården är *sååå viktig*, samtidigt som de styr över huvudet på oss som faktiskt skulle veta exakt vad som behöver förändras, och som borde ha det riktiga inflytandet.

För att ge bra omsorg måste man kunna vara lyhörd och empatisk. God omsorg skulle gå emot tanken att det viktigaste är att arbeta så effektivt som möjligt för att tjäna så mycket som möjligt, vilket är tanken hela samhället genomsyras av idag.

Politikerna har all makt att göra vården och omsorgen bra, men för dem är det helt enkelt viktigare att prioritera att pengarna ska stanna hos de rikaste. Jag hoppas att de minns det när det är deras gamla morsa eller farsa som står ensam och gråter på balkongen, för att hemtjänsten inte hade tid att säga några vänliga ord innan de rusade vidare till nästa lägenhet.

Suss Fiskpinnesson, vårdbiträde

*Länkar originellt till: <https://ka.se/2018/12/20/massanmalan-om-stress-i-hemtjansten/>